

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Kamppi-Laivuri-Troolari 2019-2020

Yksikön visio:

Kasvaminen ja kehittyminen eivät ole salatiedettä. Ne tarvitsevat ravinteita, hellää hoivaa ja välillä pystyyn nostamista turvallisten ja sitoutuneiden kasvattajien kanssa

Helsinki

Toimintasuunnitelman rakenne

- Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen
- Työtämme ohjaavat arvot
- Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen
- Oppimisympäristö
- Toimintavuoden yhteiset tavoitteet:
  - Ilmiöpohjainen, laaja-alainen hanke
  - sensitiivisyys
- Yksikön toimintakulttuurin kuvaus, toimintakauden keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimisen alueet
- Yhteistyö ja viestintä
- Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Toimintasuunnitelman laatiminen

Vy Kamppi-Laivuri-Troolarin toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta varhaiskasvatusyksikkö Kamppi-Laivuri-Troolarissa pedagogisesti käytännössä toteutetaan.

Toimintasuunnitelma on laadittu toimintakaudelle 2019-2020 ja siihen on kirjattu toimintakauden varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksessa olevalle lapselle Lapsen esiopetussuunnitelma.

Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

Työtämme ohjaavat arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä [Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021](#)

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Lapsen aloittaminen varhaiskasvatuksessa

- Laadimme jokaiseen ryhmään oman esitteen, joka annetaan vanhemmille tutustumisen yhteydessä.
- Perheiden kanssa päivähoiton aloitus suunnitellaan yhdessä keskustellen. Aloituskeskustelu tapahtuu tutustumisviikolla.
- Perheille annetaan riittävästi tietoa arjesta ja aikaa pehmeälle aloitukselle.
- Tutustutaan lapseen ja vanhempainiin niin, että kaikki ryhmän kasvattajat ja lapsen perhe tulevat tutuiksi keskenään. Havainnoimme lapsia mm. lapsen osallisuutta, onko päässyt ryhmään mukaan, mitä lapsi leikkii, kenen kanssa ja miten lapsi ilmaisee itseään, ja miten kielelliset taidot ovat kehittyneet
- Lapsen omat toiveet ja ajatukset kartoitetaan haastattelemalla, keskustelemalla, havainnoimalla ja esimerkiksi mova-ryhmässä tarkka havainnointi on tärkeää. Perheen tuntemus on meille tärkeää ja haluamme sen näkyvän arjessa.
- Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma. Tiimit valmistautuvat vasuprosessiin havainnoimalla ja pedagogisella keskustelulla
- Alkusyöksyllä järjestetään vanhempainiltoja, joissa vanhemmilla on mahdollisuus osallistua etukäteen vaikuttamalla illan aiheisiin, toiveisiin ja keskusteluun.
- Lapsen vaihtaessa ryhmää käydään siirtokeskustelu ja lapsi saa käydä etukäteen tutustumassa ryhmässä.

Oppimisympäristö

- Rakennamme oppimisympäristön yhdessä lasten kanssa.
- Oppimisympäristöstä haluamme tehdä houkuttelevan uuden oppimiselle.
- Olemme kasvattajina läsnä lapsille, lasten saatavilla ja herkkänä lasten aloitteille. Myös herkkyyks tulkitta lasten sanatonta viestintää ja eleitä erityisesti korostuu mova-ryhmässämme.
- Meillä on uskallusta antaa mahdollisuuksia lapsen luovuuteen ja käyttää omaa luovuuttamme.
- Rauhallinen läsnäolo luo tilaan mahdollisuuksia tarttua kulloinkin lapsia kiinnostaviin asioihin.
- Arvostetaan lasten aloitteita ja pohdintoja ja osataan tarttua niihin
- Vastaamme lasten kysymyksiin ja selvitämme asiaa yhdessä
- Oppimisympäristömme muodostuu lasten kiinnostusten kohteista ja muokkautuu jatkuvasti.
- Oppimisympäristössämme tuodaan eri kulttuureja kaikkien näkyväksi. Kotoa voi tuoda cd-levyjä, kirjoja, vaatteita ja muuta. Opettelemme eri kulttuurien tervehdyksiä ja kuuntelemme lauluja
- Luomme turvallisen tunneilmapiiirin ja sen pohjalle monipuolisia oppimisympäristöjä, joissa luovuus saa kukoistaa
- Oppimisympäristönämme on päiväkotipihoineen, läheiset puistot, koulut ja kirjastot. Haluamme laajentaa oppimisympäristöä muualle Helsinkiin ja lisätä lasten kulttuurikokemuksia esimerkiksi teatteri ja museovierailuilla. Haluamme lisätä yhteistyötä myös muiden tahojen kanssa, esimerkiksi Kampissa esikoululaiset tekevät yhteistyötä läheisen palvelukeskuksen ja vanhusten kanssa
- Tunnistetaan oppimista rajoittavat tekijät, ei jäädä jumiin vanhaan

Lapsen Vasu toiminnan suunnittelussa

- Kaikille lapsille laaditaan vasu.
- Vasu perustuu lapsen vasuprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin vasuun ja vasu-perusteisiin.
- Tiimit valmistautuvat vasuprosessiin havainnoimalla lapsia sekä pedagogisella keskustelulla
- Havainnoimme lapsia mm. lapsen osallisuutta, onko lapsi päässyt ryhmään mukaan, mitä hän leikkii, kenen kanssa ja miten lapsi ilmaisee itseään sekä tunteitaan, miten kielelliset ja motoriset taidot ovat kehittyneet
- Lapsen omat toiveet ja ajatukset kartoitetaan haastattelemalla, keskustelemalla, havainnoimalla ja esimerkiksi mova- ryhmässä tarkka havainnointi on tärkeässä asemassa.
- Tiimipalaverit ovat keskeisiä paikkoja joissa yhdessä löydämme merkityksiä, ideoita ja toimintatapoja.
- Talonkokouksissa jaetaan tietoa, missä vaiheessa prosessi on meneillään ja saamme ideoita, tukea, sekä konsultaatioita toisiltamme.

Aikuisen sensitiivisyys leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustavassa toimintakulttuurissa

- Uskomme, että leikin ilo tarttuu ja yhdistää lapsen ja aikuisen. Myös aikuinen uskaltaa heittäytyä
- Opetamme kasvattajina leikkitaitoja, aikuinen on sitoutunut olemaan mukana ja tukena leikissä lasten kanssa.
- Varmistetaan, että jokainen pääsee mukaan leikkiin.
- Vaihtelemme leikkikavereita ja näin mahdollistetaan monipuolista vuorovaikutusoppimista sekä kaveritaitoja. Uusi leikkikaveri on mahdollisesti useamman päivän, jotta leikkitaidot sekä itse leikki kehittyvät ja syvenee.
- Käytetään leikkitaulua, kuvia tai viittomia leikin valinnassa.
- Järjestetään sekä vapaata leikkiaikaa että ohjattuja pedagogisia pienryhmiä mm. vuorovaikutus- ja eläinleikkiä, jossa aikuinen on mukana tukemassa lasten vuorovaikutusta.
- Vanhempia osallistettiin leikin kehittämiseen järjestämällä päiväkodissa ”leikkikahvit”, jossa vanhemmilla oli mahdollisuus keskusteluun sekä kysymyksiin vastaamiseen. Vanhemmat toivovat leikkiin panostamista, leikkikaverin vaihtelua ja leikkitaitojen opettamista.
- Kasvattaja on herkkänä lasten tarpeille, toiveille ja ideoille. Mahdollistetaan kullekin lapselle sopivia leikkejä ja tartutaan lasten ideoihin, joita voidaan jatko työstää.
- Annamme monipuolisesti leluja ja tiloja lasten ideoihin, sekä kirjoitamme ylös lasten toiveita.
- **LEIKIN ILO = ELÄMÄN ILO**

Aikuisen sensitiivisyys

- Jokainen aikuinen on herkkä tunnistamaan lapsen aloitteita, reaktioita ja tunnetiloja sekä käyttäytymisen taustalla olevia tekijöitä. Aikuinen vastaa lapsen tarpeisiin oikea-aikaisesti, lasten kehitystä ja toimintaa samalla tukien
- Kunnioitamme lasta ja olemme aidosti kiinnostuneita hänestä
- Kuuntelemme lasta ja keskitymme siihen, mitä hänellä on sanottavanaan
- Lapsi otetaan aamuisin vastaan yksilöllisesti ja positiivisesti huomioiden
- Kaikki tunteet ovat sallittuja ja niitä opetellaan ilmaisemaan yhdessä turvallisen aikuisen kanssa. Aikuinen näyttää mallia tunteiden ilmaisussa ja käsittelyssä
- Tuemme lasta muodostamaan yhteyden muiden lasten kanssa. Aikuinen on läsnä ja ohjaa lasta myötäelävästi ja empaattisesti. Lapsi on tärkeä ja ihana juuri omana itsenään
- Sensitiivinen aikuinen havaitsee milloin ja miten häntä tarvitaan ohjaamaan lasta leikissä/leikkiin.
- Sanoitamme tunteita ja tilanteita lapselle.
- Lasta kuunnellessa ja hänen kanssaan jutellessa vahvistamme lapsen aloitteiden tekemisen taitoa ja halua. Autamme lasta vuorovaikutukseen muiden kanssa.
- Päiviimme kuuluu yhteistä iloa, naurua ja hassuttelua.

Laaja-alainen osaaminen

- Lapsi saa tuoda ajatuksiaan ja oppimistaan ilmi omalla tavallaan.
- Opetellaan kohtaamaan erilaisuutta ja rohkaistaan lapsia ottamaan kontaktia kaikkien lasten ja aikuisten kanssa.
- Tarjotaan virikkeitä ongelmanratkaisuun, tutkimiseen, ääneen pohtimiseen.
- Aikuinen ylläpitää päivittäin keskustelukulttuuria lasten kanssa.
- Oppimista tapahtuu kokoajan. Annetaan aikaa oppimiselle ja ohjataan lasta omiin oivalluksiin.

AJATTELU = OMA TOIMINTA -> POSITIIVINEN OPPIMISKOKEMUS

- Lapsi saa tukea ja kasvattajalta ohjausta harjoitella itsenäisesti taitoja.
- Turvallisessa ja ohjatussa ympäristössä lapsi oppii itse tunnistamaan omia fyysisiä tarpeitaan.
- Mahdollisuuksien mukaan annetaan lapsille tilaisuus harjoitella mm. itse ruoan ottamista.
- Kasvattajatiimeissä varataan varsinkin aluksi tarpeeksi aikaa omatoimisuuden harjoitteluun.

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- Tutkimme lähiluontoa, vaalimme ja huolehdimme siitä keräämällä roskia ja pohtimalla ympäristöä suojelevia toimenpiteitä esimerkiksi harjoittelemalla kierrättämistä ruokajätteen ja käsipapereiden viemisellä bio-astiaan sekä käsipaperin käytön vähentämisellä
- Kaikilla ryhmillä toteutuu säännölliset retket luontoon. Käymme säännöllisesti lähipuistoissa.
- Tutustumme myös rakennettuun kaupunkiympäristöön ja hyödynnämme sijaintiamme sekä hyviä liikenneyhteyksiä (bussi, metro, ratikka).

Kasvan, liikun ja kehityn

- Liikumme monipuolisesti sisällä, pihalla ja luonnossa. Pidämme huolta, että ulkona toimitaan lähes joka säällä.
- Iloitsemme lapsen kanssa kasvamisesta, kehittymisestä ja liikkumisesta. Erityisesti mova- ryhmässä harjoitella
- Harjoittelemme turvallisia tapoja liikkua ja käyttää liikunta- ja leikkivälineitä.

Laaja-alainen oppimisympäristö

- Haluamme luoda turvallisen tunneilmapiirin ja sen pohjalle monipuolisia oppimisympäristöjä, joissa luovuus saa kukoistaa
- Rakennamme oppimisympäristön yhdessä lasten kanssa.
- Oppimisympäristöstä haluamme tehdä houkuttelevan uuden oppimiselle.
- Olemme kasvattajina läsnä lapsille, lasten saatavilla ja herkkänä lasten aloitteisiin. Myös herkkyyks tulkitta lasten sanatonta viestintää ja eleitä erityisesti korostuu mova- ryhmässämme.
- Rauhallinen läsnäolo luo tilaan mahdollisuuksia tarttua kulloinkin kiinnostaviin asioihin.
- Arvostetaan lasten aloitteita ja pohdintoja ja osataan tarttua niihin
- Vastaamme lasten kysymyksiin ja selvitämme asiaa yhdessä
- Oppimisympäristömme muodostuu lasten kiinnostusten kohteista ja muovautuu jatkuvasti.
- Oppimisympäristössämme tuodaan eri kulttuureja kaikkien näkyväksi. Kotoa voi tuoda cd-levyjä, kirjoja, vaatteita ja muuta.
- Opettelemme eri kulttuurien tervehdyksiä, kuunnellaan lauluja ja katsellaan kuvia.
- Oppimisympäristönämme on päiväkotipihoineen, läheiset puistot, koulut ja kirjastot. Haluamme laajentaa oppimisympäristöä muualle Helsinkiin ja lisätä lasten kulttuurikokemuksia esimerkiksi teatteri ja museovierailuilla. Haluamme lisätä myös yhteistyötä eri suuntiin, esimerkiksi Kampissa esikoululaiset tekevät yhteistyötä läheisen palvelukeskuksen ja vanhusten kanssa
- Tunnistetaan oppimista rajoittavat tekijät, ei jäädä jumiin vanhaan

Kantakaupunkimme:

- **Laaja-alainen, ilmiöpohjainen teema**
- **Tavoite:** Opimme havainnoimaan lähiympäristöämme, kantakaupunkiamme sekä ympäröivää luontoa ja kunnioittamaan sitä. Vahvistamme positiivista ympäristötietoisuutta, luonnon kunnioittamista ja helsinkiläistä identiteettiä sekä joukkoon kuulumista. Opimme nauttimaan ympäristön monimuotoisuudesta, kauneudesta ja kulttuuriperinnöstä. Lisäämme oivaltamista ja iloa sekä positiivisia elämyksiä siitä, mitä kaikkea lähiympäristöstä löytyykään.
- **Mitä tehdään:** Käytämme kaikkia aistejamme kaupunkiympäristön ja lähiluonnon havainnoinnissa. Tutkimme ja ihastelemme, koemme positiivisia elämyksiä tutustumalla eri kohteisiin. Liikumme monipuolisesti kaupunkiympäristössä motorikkaa vahvistaen ja käytämme monipuolisesti julkisia kulkuneuvoja. Liikumme myös aistit avoinna lähiluonnossa.
- **Miten tehdään:** Ilmiötä tarkastellaan monipuolisesti ja lapsilähtöisesti, osallisuus toteutuu ikätasoisesti. Liikutaan eri kulkuneuvoilla sekä motorisesti eri maastoissa ja eri pituisia matkoja, tehdään retkiä eri kohteisiin, toteutetaan eri menetelmillä dokumentointia mm. kuvaaminen, piirtäminen ja kertominen, askarrellaan karttoja ja rakennelmia, muovaillaan patsaita, kuunnellaan musiikkia ja luonnon ääniä. Käytetään luonnonmateriaalia ja kierrätysmateriaalia.
- **Dokumentointi:** Dokumentoimme koko projektia ja siihen liittyviä elämyksiä jo syksystä lähtien. Kaikki kuvamateriaalit, lasten erilaiset työt ja toteutukset, haastattelut jne kootaan mahdollisuuksien mukaan taloissa näyttelyksi. Näyttelyyn yhdistetään myös digitaalista oppimista, ääntä, valokuvia, videokuvaa ja vuoden aikana luettuja kirjoja.

Arviointia ilmiöoppimisen toteutuksesta

- Yksikkömme yhteisenä teemana oli kantakaupunkimme. Jokainen ryhmä teki tästä oman versionsa, sillä lapset ovat hyvin eri-ikäisiä ja eri kiinnostuksenkohteet nousivat eri ryhmissä.
- Jokainen ryhmä dokumentoi omaa toteuttamistaan ja niistä tehtiin myös kansio, joka esiteltiin toisille.
- Kantakaupunkiamme lähestyttiin mm. eläinten, patsaiden, siltojen ja kotiosoitteiden kautta.
- Vanhempia osallistettiin mm. ottamaan kuvia lähiympäristöstä ja tekemällä ympäristöstä karttoja yhdessä lapsen kanssa
- Lasten kanssa käytiin läpi eri menetelmin toteutettuja kantakaupunkimme kokemuksia ja iloittiin niistä yhdessä. Asioita muisteltiin ja lapset saivat myös jatko-työstä kiinnostavimpia juttujaan.
- Kaikki ryhmät toteuttivat teemaa mm. retkeilemällä kohteiden luokse, jotta lapsi saisi omakohtaisen kokemuksen tutkittavasta ilmiöstä. Näin lapsi myös tutustuu paremmin ympäristöönsä, oppii liikkumaan siinä ja saa liikuntaa. Menemällä kohteen luokse pystymme myös tarkastelemaan muuta ympäristöä, joka jättää enemmän tilaa lasten kysymyksille ja ihmettelylle.
- Digitalisaatiota käytettiin hyväksi ottamalla paljon kuvia, katselemalla kuvia ja videoita eri kohteista. Lapset saivat toimia kuvien ottajina, jotta juuri heidän näkökulmansa tulisi mahdollisimman paljon esille.

Yhteistyö ja viestintä

- Vanhempien kanssa päivittäiset kohtaamiset todella tärkeitä.
- Tahdomme, että vanhemmalle välittyy tunne, että hänen lapsensa on tärkeä.
- Toimintamme on avointa ja osallistavaa.
- Vanhemmat toivoivat lisättyjä kohtaamisen hetkiä ja olemme järjestäneet porttikahveja arjen keskelle.
- Yksikköömme lisätään vanhempien toiveesta keväälle vasun arviointivartti, joka on vanhemmille vapaaehtoista.
- Viestimme vanhempien kanssa kasvokkain, puhelimitse sekä sähköpostilla.
- Toiminnasta tiedotamme mm. kuukausisuunnitelmissa ja viikko-ohjelmissa.
- Huomioimme viestien välittymisen erikielisten perheiden kanssa.
- Kiinnitämme huomiota tiedonkulkuun ja valitsemme siihen vastaavat talojen välille.
- Moniammatillisuus yksikössämme näkyy mm. yhteistyössä alueen muiden talojen, suomi toisena kielenä opettajan ja kiertävän erityislastentarhanopettajan, terapeuttien ja hoitavien tahojen, neuvolan sekä koulun ja lastensuojelun kanssa.
- Pidämme huolta siitä, että moniammatillisen tiimin kanssa sovitut toimenpiteet näkyvät arjessa.
- Arvioimme saamaamme palautetta ja käytämme sitä hyödyksi toimintaa kehittäessämme.
- Koemme asiakastytyväisyyskyselyt erittäin tärkeäksi ja vanhemmat ovat osoittaneet halukkuuttaan vastata päiväkotien omaan palautekyselyyn.

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

- Dokumentoimme toimintaa ottamalla kuvia ja kirjoittamalla toiminnasta perheille viikoittain/kuukausittain, kirjeissä avaamme toimintaa ja perustelemme sitä pedagogisesti.
- Kuvia toiminnasta tulostetaan ryhmän eteistiloihin, esimerkiksi päivien tapahtumista, retkistä, leikeistä jne. Niiden avulla myös lapsi voi kertoa vanhemmalle päivän kulusta, leikeistä ja mikä oli tärkeää.
- Lapset itse kuvaavat päivän tärkeitä asioita ja kertovat niistä kuvien avulla.
- Arvioimme toimintaa tiimipalaverissa. Arvioinnin tukena on pedagogiset kysymykset. Lisäksi arviointia tapahtuu talon kokouksissa ja pedagogisissa kokouksissa, vanhempien kanssa vasu- ja leops- keskusteluissa sekä päivittäisissä kohtaamisissa.
- Arvioimme toimintasuunnitelmaa ja kasvattajayhteisön toimintaa pedagogisissa kokouksissa ja yksikön kehittämispäivillä.
- Vanhemmat osallistetaan etukäteen arvioimaan ja kertomaan toiveitaan esimerkiksi leikistä, joka on kehittämiskohteemme. Lähetämme kysymykset etukäteen sähköpostilla.
- Järjestämme vanhemmille esimerkiksi teema-kahvit, joissa keskustellaan ja arvioidaan sovittua teemaa.
- Vanhemmat arvioivat toimintaamme myös asiakaskyselyn muodossa.
- Pedagogiset keskustelut toimivat pedagogiikan suunnittelun, arvioinnin ja kehittämisen rakenteena.